

Fornal

Preu: 20 Cts.

Bruc, 71 - Tel. 17253

Any 1

Barcelona, 6 de febrer de 1932

Núm. 4

Editorial

Lliçó dels darrers successos

Un fet se'n desprèn amb força imponent. És el de la nombrosa massa descontenta que omple les terres del treball. És el de la gran quantitat de material combustible propici a seguir un intent revolucionari.

Tancar els ulls a aquest fet cabdal i no tractar de comprendre'l, inhabilitaria a qui fos per a tota tasca política.

Desconèixer el fet o restar-li importància, és feina d'estructura, és un luxe que sols acostumen a permetre's les classes governants d'un país quan estan fatalment destinades a ésser substituïdes o eliminades.

També resulta un segon fet, més aconhortador pels estaments quietistes. És el de la manca d'una organització autènticament revolucionària preparada per a assaltar el poder i fer una demostració pràctica de la teoria bolxevic del cop d'Estat, teoria que també havien demostrat abans de formular-se tots els cops d'Estat d'indole reaccionària. Car el difícil no és donar el cop, sinó mantenir-lo triomfant.

El fet d'una combustió gairebé espontània com l'esdevinguda a la Conca del Llobregat, demostraria els graus d'escalfament a què arriba aquell ambient social, però no tindria l'enorme transcendència que li concedim com a símptoma si només fos un prodrom isolat.

El que cal envisatjar amb valentia i sinceritat és que a cada nucli vivent del país hi ha un magatzem curull de llenya seca.

Es això el que dona valor categòric a l'alçament del Llobregat. El que existeixin molts focus on les condicions humanes fan possible el mateix experiment. Sense sortir de Catalunya, podríem esmentar vàries conques on si no s'han produït els fets llastimosament cèlebres és únicament perquè els seus elements directius estan en amistosa relació amb homes de responsabilitat i de cor que els hi fan comprendre l'esterilitat dolorosa de sacrificis que no vagin a servir un disseny constructiu amb possibilitats de reeixir.

Però del marriment i tristícia que va observar a la República l'Ortega i Gasset, se'n deriva promptament la desesperació, i aquesta és sempre mala consellera.

El poble, la gran massa treballadora, que mereix més que cap altre el nom, la consideració i la digni-

tat de poble, s'ha mobilitzat a fons sobre el vell solar de les Espanyes.

Es una correntia ingent, voluminosa, indeturable, com un riu de gel.

Un moviment de masses tan considerable, si no troba un jaç preparat intel·ligentment, se'l solcarà ell mateix instintivament. Si el seny jurídic no endega les forces socials vers el nou llit, elles mateixes trobaran el camí en la cursa vers els destins futurs. Entretenir-se en retòrics i superficialitats, intentar desviar les aigües del curs ja assenyalat pels desnivells del sòl, és tasca pueril.

Hi ha un raonament difícil de contradir.

Si acceptem que la República s'ha instaurat en virtut d'una decisió gairebé unànime dels pobles espanyols s'han de reconèixer les dimensions extraordinàries d'aquest fenomen.

Totes les observacions permeten afirmar que la transmutació l'ha fet la massa. Els mateixos Comitès revolucionaris es trobaren la feina feta. El poble anava al davant. Quan els Comitès vacilaven, el poble era al carrer, sinó és a Barcelona on mostrava valor i audàcia.

I el poble continua essent el personatge central, el veritable heroi de la divina tragèdia.

Ell ha portat la República, amb un impuls irresistible que prové de les pregoneses de l'entranya social. La República l'ha portat el poble veient en ella l'esperança de justícia tant com la ferma confiança de llibertat. Justícia és el mot d'ordre del nostre temps.

I aquesta justícia requereix una labor radical, de fons. Exigeix procediments dreturers, intervencions enèrgiques. Aquest treball només el poden fer homes nous, capacitats, amb el cap segur, la vista clara i les mans netes, amb una austeritat i asèpsia perfectes.

No escoltar les veus íntimes i profundes del poble, significaria per la República que l'hèlix del seu motor funcionava dintre el buit.

I una República democràtica sols pot viure en l'ambient popular, únicament es sosté sobre l'entusiasme i la voluntat del poble treballador. Un enraïment en aquest aire vital li produiria la fadiga i l'asfíxia.

Una Monarquia, un absolutisme, una Dictadura,

pot recolzar damunt la força d'inèrcia dels interessos creats.

Avui la República no s'hi pot recolzar en els interessos creats.

En primer terme, perquè no n'ha creat de propis prou consistents. Els interessos són els mateixos de la Monarquia, estan a les mateixes mans.

No ens podem fer il·lusions i tots ho sabem. L'oficialitat de les forces públiques és, en sa generalitat, el mateix que era fa nou mesos. Ni la Guàrdia civil, ni la Policia, ni la Seguretat, han canviat essencialment.

La Clerecia és francament hostil. Els clergues menys perillosos són els menys hipòcrites.

Què direm de les altes finances? La Banca troba

en un règim de privilegi i clandestinitat el millor terreny pels seus lucre concupiscents.

Però tot això, amb tota la seva aparent puixança, no és més que escuma i bromera del poble que treballa i produeix riquesa. Tot això el poble arrossega en la seva marxa com efímera i lleugera brossa.

L'única salvació, doncs, és retornar al poble la joia i l'esperança. La solució està en endegar intel·ligentment el seu camí. La salut està en rectificar els perfils de la ruta republicana.

Aprofitem els avisos, fem cas dels senyals inequívocs del temps. Evitem, en aquest còsmic moviment de multituds, les catàstrofes inútils. Seguim endavant i cap a l'esquerra.

La discussió de l'Estatut

Van reunir-se a la Generalitat els parlamentaris catalans per a tractar de la seva actitud davant el dictamen de la Comissió de l'Estatut.

Tenim el convenciment de que sabran complir el seu deure. Que estan disposats a abandonar totes les blanques del parlamentarisme, si cal, per a reivindicar com sigui convenient el reconeixement de la voluntat de Catalunya plasmada a l'Estatut.

No podem admetre la tesi del senyor Rovira i Virgili, disposat, segons la intervini de «La Rambla», a acceptar el que les Corts diguin, i continuar la propaganda, la discus-

sió. No calia, per a situar el problema d'aquesta fàisó, que vingués la República, ni que l'Esquerra tingués la responsabilitat de la direcció. L'actitud preconitzada pel senyor Rovira, correspon a la Lliga, però no a nosaltres, La ingenuïtat (diguem-ho amb eufemisme) de declarar aquesta predisposició a les vigílies de la discussió, correspon al senyor Rovira. Sentim per ell una profunda simpatia. Voldríem veure'l dedicat de ple al conreu de les lletres o de la història. Ens dol, però, veure'l enderiat a fer política activa i a primer rengle. L'activitat seva en aquest terreny, no solament

és ineficaç, és nefasta, malgrat les bones intencions. I el talent del senyor Rovira val més que sigui emprat per a bons fins.

La nostra llibertat, els nostres drets, no ens l'han de donar. Ens corresponen naturalment. A Madrid, cal que se'n facin càrrec. Si no els plau conviure amb nosaltres mitjançant l'Estatut, no tenen altre remei, els liberals de debò, que deixar-nos amb completa llibertat. Però l'Estatut ha d'ésser un pacte lliure. Si no és així, podem reprendre lleialment els nostres moviments per actuar com ens sembli.

La darrera guerra?

Un fet isolat, perdut entre la munió de successos que a diari s'han produït en les terres xineses, un fet que passà desapercebut en els primers moments, l'assassinat del capità japonès Nakumara, pren sobtadament una grandària insospitada en convertir-se en el pretext que menaça conduir-nos a una conflagració mil voltes més espantosa que l'ocasionada per l'atemptat de Sarajevo.

Encara no han passat tres lustres de l'horrible massacre mundial, quan, altra volta, se'ns apareix, amb tota la seva afrosa espectacularitat, el fantasma de la destrucció.

Tot d'un cop les vagues esperances d'una perdurable era de tranquil·litat i la intensa i ennoblidora tasca de catorze anys s'esfumen per a donar pas al monstre sense entranyes de la guerra. Tot d'un cop veiem com s'alcen—pobra humanitat!—canons i enormes vaixells destructors, i núvols d'avions i de gasos asfixiants, i esgarrifoses baionetes, i implacables metralladores... i pols... i fang... i desolació... i crits d'angoixa... i membres sagnants violentment separats dels cossos.

Se'ns revolta l'esperit quan pensem en tot això. I la indignació augmenta quan al costat d'aquestes imatges desoladores se'ns apareixen les barroeres grapes del capitalisme

que provoca l'anul·lament de tant germà...

Tots els Lerrouxos i Briands que varen anar a Ginebra a demostrar la seva incapacitat i a donar llargues i més llargues a l'afer mandxurià, es faran càrrec de que la diplomàcia no és un joc de criatures i de que els interessos dels pobles—encara que siguin del tan menyspreat poble xinès—mereixen una atenció molt altra de la que les «potències» es dignen concedir.

Fa unes setmanes, molt poques, el conflicte de l'Extrem Orient s'hauria pogut resoldre sense vessament de sang. Mes, els homes d'Estat, en lloc de cercar solucions, en lloc d'imposar la seva voluntat, s'entretingueren en l'infantivol joc dels quatre cantons. Mentre, el drac de l'imperialisme japonès s'anava endinsant a Xina, determinant una lògica reacció xenòfoba de la que hom desconeix quines seran les últimes conseqüències.

Inútils els esmentats estadistes i inútil la Societat de les Nacions. Conclusions aquestes a les que hem arribat tots una infinitat de vegades, però que mai no havíem pogut constatar tan palesament com aquest cop.

Dues derivacions en poden seguir dels esdeveniments de Xina. Hi ha, per una banda, un marcat interès d'esfonsar l'insultant poder nipó, i, per altra, un íntim desig de barrejar a Rússia en el conflicte, per tal d'esmicolar la República roja.

Es tracta, en un mot, d'abatir l'imperialisme japonès—perquè davant d'aquest França, Anglaterra i els Estats Units senten disminuït el llur—o d'aprofitar l'avinentesa per a esborrar de la carta geogràfica el bolxevisme.

Creu, el capitalisme, que res no hi pot perdre en l'empresa—per a ell, milers o milions de vides joves res no significa—i hi espera guanyar, en canvi, l'or que avui li manca per a mantenir les seves disbauxes i excentricitats. Hi ha ja molts nou-vinguts, suara retornats altra volta a menys, que en aquests moments es refreguen les mans fent càlculs sobre l'argent que podria reportar-los-hi la guerra en perspectiva. Ja, davant l'estímul d'aquests possibles beneficis, no els espanta—malgrat i ésser tan porucs—l'esfereïdor fantasma roig.

A França, a Anglaterra, als Estats Units no els preocupa l'abihilació de Xina, ni l'atropellament del pacte Kellogg, ni el frontoll de la Societat de Nacions. Si el neci imperialisme dels fills del sol naixent no hagués arribat fins a les portes de la concessió internacional de Shanghai, res no s'hauria conegut en

El concepte clàssic de la Revolució

El parlar ara de Revolució Social ha esdevingut una novetat per a molts escriptors de la «gran premsa». Gairebé amb unanimitat condemnen tots el que voldria significar aquesta transformació, que els uns no comprenen i els altres confonen. L'espectre de l'anarquista de Terrassa, sorgeix a través de les ratlles que escriuen per als seus periòdics. I els lectors hi surten perdent, car es fan un embolic encara més nebulós que el dels seus informadors. I tot això hi surt perdent el progrés d'aquest poble, fins fa poc supeditat a una tirania abjecte i repugnant.

Cal, doncs, esbrinar un xic, i que uns i altres sapiguem el què vol dir, el què significa la Revolució Social, que tan espanta a la gent senzilla i principalment als que tenen ànima de senyors Esteves.

Revolució Social no significa pas l'aplicació del programa inventat pel senyor Cambó, amb el seu anarquista terrassenc. Cal que la gent s'acostumi a parlar de transformacions i que en acostumar-s'hi vagi comprenent. Les persones intel·ligents, no temen a la discussió i tracten d'esbrinar tots els problemes, com més greus siguin millor.

Cal representar la Revolució Social com a una nova doctrina que com a tal ha de provocar la transformació del món. I tota nova doctrina porta perturbacions. Vegeu els principis del cristianisme, per exemple. Roma perseguí els deixebles de Crist, quan predicaven l'amor entre els homes. Calví, a Ginebra, aplicà lleis inhumanes en contra dels homes que gosaren juntar l'Art i la Sabiduria amb la religió. Servet, el savi, fou cremat de viu en viu per ordre del tirà fanàtic i brutal, que volia unir la Religió amb la brutícia dels imbècils i les tenebres dels ignorants. La idea de Déu, concebuda per Calví, era totalment contrària a la de Servet. Servet re-

presentava la rebellia enfront de Calví. I tots dos creien en Déu. Però aquelles lluites provocaren perturbacions. Podriem seguir presentant exemples sobre tots els problemes de la vida, amb el que fa referència a les idees. La lluita entre unes i altres idees és constant en el desenvolupament dels pobles. El progrés del món ho deu tot a aquestes lluites. Són, doncs, lluites saludables. El vessament de sang, tot i ésser lamentable, dolorós, cal considerar-lo com l'oli que unta les rodes del progrés. Crist, en morir, digué que moria perquè la pau i la fraternitat fossin possibles entre els homes. I jo, que no crec en la idea de Déu i estic convençut de que Crist fou un rebel i un anarquista, penso que fou eficaç per a la pau del món el sacrifici de la seva vida. Com crec que fou fecunda la mort tràgica de Ferrer, de Seguí, de Layret i de tots els que durant els vint segles de civilització cristiana moriren sacrificats per un ideal de redempció humana.

La Revolució Francesa, amb el seu esclat lluminós que escampà arreu del món la llibertat i els drets de l'home, provocà nombroses víctimes i el seu sacrifici no fou endebades. També la Revolució russa produí i produeix víctimes a dojo. Però és per un ideal, és pel benestar de l'home que una classe lluita en contra de l'altra. I això pot ésser tan esgarriós com es vulgui, però és una llei natural. El poderós no vol deixar els seus privilegis i el pobre està cansat de sofrir misèria i persecucions. No és, doncs, estrany, és naturalíssim que es produeixi el xoc. El que avui són topades esporàdiques, demà esdevindrà una lluita universal que serà l'acabament d'aquesta societat que no és capaç de regular l'economia i establir la pau social, i que es manté per la força dels armaments.

El capitalisme vol anar del braç

amb la democràcia per donar la batalla al proletariat, vist que els règims autòcrates i personals no serveixen per a defensar-la. I governar en contra del proletariat no és ja possible. El proletariat comença a tenir consciència del seu valor, i vol la part que li pertoca de la riquesa que produeix amb l'esforç comú. És de raó.

Ara bé; aquesta consciència del proletariat, marxa ben dirigida? Els moviments de revolta que periòdicament es produeixen, ¿tenen l'eficàcia que els seus dirigents es proposen? ¿Precipiten o allunyen la Revolució Social aquestes vagues contínues, aquestes perturbacions que es lliguen les unes amb les altres? Això és matèria d'estudi i que no devem oblidar els que ens preocupem pels problemes socials i que desitgem el veritable triomf de la Revolució Social.

Es precis, indispensable, abans de que els treballadors ens llencem a una temptativa revolucionària, que tinguem plena consciència del fet que anem a realitzar i que procurem saber l'abast de la Revolució Social. Almenys la minoria que dirigeixi el moviment ha de saber on va i, sobretot, on condueix els treballadors. Sabut es que en l'actual societat mai no arribarà una transformació mitjançant la persuasió. El règim capitalista es defensarà mentre li resti un alè de força. I aquesta força, que ja existeix, haurà de canalitzar-se, fer que no es malgasti, que cada cop que dongui el proletariat al capitalisme sigui eficaç i que li vagi restant vitalitat.

Per consegüent, jo he de declarar francament que no crec en aquests cops parcials, no precisament pel fet d'ésser cops parcials, sinó per la freqüència amb què es realitzen. Quan un home o una collectivitat constantment amenaça i no pega, o quan pega no fa mal, les seves amenaces i els seus cops perden valor i eficàcia. Una vaga general cada mes, en lloc de demostrar la potencialitat d'una organització, la desacredita davant de tothom i la vaga en lloc d'ésser un acte de protesta esdevé una diada festiva. La vaga general deu haver-se de declarar una sola vegada. I ha d'ésser el dia precis en que s'obrin les portes a la Revolució Social. Però cal no tenir de la Revolució aquell concepte clàssic dels segles passats, consistent en aixecar unes quantes barricades i fer desaparèixer en contra de la força pública. Això, com els anys en què es feia, ha passat a la història. Ara cal organitzar-la, la Revolució Social. Tenim enfront una democràcia nova, gairebé per estrenar, i per consegüent forta.

¿Manera d'organitzar la Revolució Social? Els Sindicats poden ésser un bon aglutinant, un factor im-

les esfings totpoderoses que, sots el nom de «potències» regeixen els destins del món.

El pla estava ben preparat i Rússia n'hauria estat la víctima. Continuament, a tal efecte, se succeïen les provocacions del govern de Tokio al de Moscou. Als Soviets no els convé la guerra, però ja hagués trobat l'Emperador manera de llençar-los a la mateixa pretextant, car el motiu és el de menys, una futilitat. I haurien també trobat l'ajut d'aquelles potències que coincideixen e n'anhel d'enderrocar el règim soviètic.

Però els grollers apetits japonesos no han tingut espera i avui el conflicte, que el menys probable és que romanguí ja limitat a l'esfera xinesos-japonesa, pot prendre camí molt diferent que l'assenyalat de bell antuvi. Quin serà aquest camí?

Una aliança anglo-franco-italo-ianqui contra el Japó? Sols una acció russo-xinesa? ¿O bé, seria possible retornar al primitiu interès contra Rússia o a un capgirament encara més estrany contra Rússia i Japó, que a la vegada lluitarien entre elles?

El de menys interès, amb tot i ésser-ne tant, són les possibles aliances, car l'inevitable, si aquesta terrible guerra arribés a esclatar, és la revolució universal. Aquesta raó —i no pas el «coco» ginebrí—és la que ha mantingut la pau durant catorze anys. Si l'egoisme capitalisme és capaç encara de voler ofegar-nos a tots en una nova onada de sang, vingui en bona hora la folla aventura que—espasa de doble fil—ha d'acabar per sempre més amb aquella feixuga càrrega.

EMILIÀ VILALTA I VIDAL

(Acaba a la plana 6)

R e v o l u c i ó

D'aquest garbuix de sensacions que té la vida
qui se'n pot deseixir?
Avui és veritat el que ahir era mentida
i avui és mentida el que no ho era ahir.

Aquesta ha d'ésser la revolució nostra:
arrancar les cogules de la sang,
posar llum nova a cada rostre
que les idees facin esboranc.

Però ens cal unir els braços i els passos i els compassos
i avançar compactament
amb mil tempestes de braços
que sàpiguen esquinsar, si cal, el firmament.

La pietat dels vils és pietat sorda;
no els passa de la pell.
Hi ha una casta d'homes, borda
que cal tornar-la al bordell.

Trencar, trencar, trencar, que hi han molt poques coses velles
que no entrebanquin el nostre esperit;
jo àdhuc trencaria les estrelles
que pengen al cor de la nit.

Hem de capgirar el món d'una esbranzida
trencant, si és necessari, el seu principi etern;
per a fer bella i justa aquesta vida
tant ens és trencar el cel com l'infern.

Contra els que es riuen de la nostra dèria
cal aixecar el puny clos.
Què hi vol dir que el banquer se'n vagi a la misèria?
Així sabrà què és rosegat l'os.

Quan el vil es lamenti, feu l'orella sorda;
rieu-vos-en talment com feia ell.
Si la humanitat és borda
que la tornin al bordell.

SALVADOR PERARNAU

L'esum setmanal

Para puñaladas, Melquiades...

Rómulo Gállegos, va escriure una novella, magníficament descriptiva, «Doña Bárbara». Hi ha en ella un personatge sinistre, que es diu Melquiades per mal nom «El brujeador». El dir de la gent, en parlar de determinades perversitats de «Doña Bárbara» i dels seus instruments, judica així al «brujeador»: «Para puñaladas, Melquiades...»

I ara, ens trobem amb què un Melquiades, apallat, rònec i passat de moda, tracta d'apunyalar l'Estatut de Catalunya...

No li valdrà. La voluntat de tot un poble, no recularà per molt que s'hi entesti un Emiliano, un Royo, o un Melquiades. Les figures del vell «pim-pam-pum» polític no tenen vot o veu en una hora de realitats. D'aquestes realitats que invoquen sense sentir-les...

El «brujeador» de la novella, el Melquiades del punyal, era, a la seva manera, valent i esforçat. El Melquiades que preten ara apunyalar Catalunya, és un espectre d'home civil, sense virilitat ni caràcter. La fulla que vol clavar-nos al cor, no fóra res d'extrany que li tallés els dits i li escapsés la llengua, única arma—aparentment eficaç—de què disposa.

Els jesuïtes

Com era d'esperar, els aferrissats campions de la sacrosanta Companyia aixequen el vol, un darrera l'altre. Hom diria un aixam de voltors que fugen esverats en adonar-se que el cadàver que volien rosegar es redreça ple de vida i té prou forces per foragitar-los...

Són, però, hàbils i murrís. Per tot arreu veurem com surten de l'ombra hipotètiques entitats pseudo-seglars, que pretenen tenir dret a la possessió d'allò que els «Padres» abandonen.

No és de creure que el Govern de la República, caigui en aquest parany tan primitiu. Quins antecedents tenen aquestes entitats? Qui les compona? Es troben dins de la llei? Han complert tots els requisits que la llei imposa a les societats mercantils? Estan al corrent de tributació? Han presentat oportu-

nament els llibres al segell oficial i els balanços al fisc? ¿Són societats o són fantasmes?

Cal esperar que aquells que tenen al càrrec llur la defensa de la República no seran tan cànids que no aclareixin tots aquests extrems. Si ho fan, la maniobra, burda per bé que maquiavèlica, haurà mort tot just iniciada.

Una víctima innocent

En escriure aquestes ratlles ens arriba la trista notícia. La nena Cabré, tendre àngel de dotze anys, mal ferit a la Plaça d'Espanya, el diumenge, dia 24 de gener, és morta...

Es amb el cor oprimat, i l'ànima adolorida que donem compte, en aquesta secció, d'una tan dolorosa pèrdua. No entrem en detalls, que deixem per a la premsa diària, respecte a l'enterrament de la infornada nena, personalitats que hi assistiren, parlaments que s'hi pronunciaren.

Nosaltres només volem recollir el batec d'indignació i de dolor, que impregna totes les ànimes honrades al qual volem afegir el nostre FORNAL sent com crepitien les brases del seu foc, que res no apaga, freturoses de consumir i reduir a cendres les estúpides i antihumanes brutalitats que produeixen resultats d'aquesta mena, crims, la impunitat dels quals, hauria d'avergonyar-nos a tots.

El pistolisme en acció

Acaben de dir-nos que el ciutadà Prat, colpit per uns desconeguts al carrer de la Plateria, es troba entre la vida i la mort.

Heus ací una reminiscència re-

FORNAL no té enemics a l'esquerra. Les seves planes estan obertes a totes les inquietuds humanes. L'ideari propi de la seva redacció, queda reflectit a l'editorial, resum setmanal i comentari a notes sense signatura. Però, encara que no compartim totes les idees dels articles publicats, volem que aquest full sigui una tribuna lliure per tots els homes d'ideal.

pugnant del pistolisme covard i homicida que ha de condemnar tot aquell que tingui més d'home que de bèstia...

Ningú més intransigent que nosaltres en la defensa de l'oprimat. Però volem defensar-lo amb armes nobles, amb armes dignes, amb armes cíviques. Ajuntar-se cinc o sis homes per clivellar a trets un home sol, a traïció, és indigne de persones decents. Es propi de criminals a sou, de feres afectes d'hidrofòbia.

Aquest no és el camí. Veiem molt tèrbol aquest crim. No ens fiem de les aparences. Cal tenir en compte que qui va introduir el pistolisme a casa nostra, foren Koënic i Bravo Portillo, enemics de l'obrer català. I que no sempre mata aquell qui sembla que pot haver matat. En el joc d'escacs, rarament mata el rei, però té peces secundàries que maten perquè ell no mori.

L'Estatut de Catalunya

Ens diuen que en l'Assemblea de Parlamentaris catalans celebrada a la Generalitat.

Aquesta nit passada—escrivim aquesta nota avui, dimarts, a les cinc de la tarda—fou acordat no admetre l'Estatut tal i com l'ha deixat la Comissió dictaminadora.

Molt bé: Això és el millor argument per a oposar a les atzagaiades dels Melquiades Alvarez i Companyia.

La guerra, altre cop

Per vergonya de tots. La voraç i traïdora deessa de la destrucció i la mort, plana damunt dels pobles.

Avui, dia 2, a les cinc de la tarda, s'ha reunit amb caràcter urgent el Consell de la Societat de Nacions, per tal d'examinar la situació creada per l'imperialisme japonès. ¡Ara se'n recorden!...

A la mateixa hora, a l'Extrem Orient, hom dona per acabada la treva pactada i es revifan les hostilitats...

I, entretant, circula la versió de què 60 vaixells nordamericans—tota l'esquadra del Pacífic—ha sortit vers les aigües xineses...

La Coloma de la Pau... canvia la ploma.

portantíssim, una escola revolucionària, que, tot i minorant la vida del treballador, crearia la consciència revolucionària, tan necessària per al triomf del proletariat. Cal pensar que avui la Revolució no ha de plantejar-se al carrer, propiament dit; el seu veritable lloc d'acció ha d'esser dins dels nuclis de producció i de distribució. L'ocupació de les fàbriques, dels tallers, de les obres, dels carrers i, en fi, de tota la riquesa del país, al mateix temps que neutralitzar la força del poder per apoderar-se'n després. Una vegada triomfant, la Revolució ha d'organitzar la producció i la distribució i mantenir l'ordre a desgrat dels més grans sacrificis. I per a portar a terme una tasca així, cal una organització capacitada que, ara com ara, no existeix.

Jo entenc que la F. A. I., en lloc de desprendre les seves energies per tal d'apoderar-se de la C. N. T., calia que organitzés una tasca cultural al marge dels Sindicats i, en últim extrem, ajudar els Sindicats, si aquests demanaven el seu ajut. El seu paper hauria estat més brillant i els Sindicats haurien desenvolupat la seva tasca amb independència, car una organització de masses no pot tenir uns principis massa rígids, tenint en compte que els adherents a la C. N. T., en tant que obrers, poden ésser anarquistes o republicans, comunistes o caristes.

Cada militant de la C. N. T. ha de tenir un concepte clar de la Revolució. Ha de capacitar-se tècnicament. Es a dir, que un militant de la C. N. T., tant com d'organització confederal, de tàctica sindicalista i de teoria anarquista, comunista o socialista, ha de procurar, per al moment donat, saber posar en marxa, amb el mínim de dificultats, la indústria a la qual pertany, ja que la C. N. T. ben poc ha fet per a conquistar els tècnics, indispensables per al triomf de la Revolució. Això, però, no és obstacle per a portar a terme una política de persuasió, d'atracció dels elements tècnics.

El miting i la conferència, el periòdic i el llibre, són elements principals que fomenten la consciència revolucionària, però mai no s'ha de perdre contacte amb la fàbrica, amb el taller, amb la mina, amb el despatx, etc.

La creació d'Escoles industrials regentades pels Sindicats, és un assumpte en el que benpoc s'hi ha pensat, i sens dubte que és d'una importància capital aquesta qüestió. Tot i anant a la conquesta del tècnic de la burgesia, perquè el proletariat no crea els seus tècnics? Les Escoles industrials serien la veritable llar de la Revolució Social, puix que alhora que la tècnica dels oficis, experts conferenciants podrien explicar curssets d'economia, de sociologia, etc.

Jo no he llegit mai en els òrgans de la F. A. I. que es parlés d'aquestes coses. Potser ho consideren reformisme, social-burgès, i aneu a saber què més. El cas és que no se'n

El concepte clàssic de la Revolució

(Ve de la plana 3)

parla de capacitar el treballador des de l'escola i el taller, tant per a la tècnica com en sociologia. I és l'única manera de fer triomfar, de consolidar la Revolució. El que no sigui això són aldarulls més o menys heroics, més o menys admirables, que no avancen pas el dia de la Revolució Social.

Kropotkin no ha negat mai l'esperit revolucionari que representa per al treballador el fer-se una cultura en tots els aspectes. Es, sens dubte, l'acte revolucionari més conscient, més ferm que es pot realitzar. Tampoc cap teòric de l'anarquisme no ha negat mai el valor revolucionari i constructiu de la cultura. Però sembla que avui no s'entèn així i el pitjor és que tot el que no pensa com els de la F. A. I. i no està d'acord amb el seu concepte de

la Revolució, és un reformista i gairebé traïdor.

I, per últim, hi ha els escriptors de la «gran premsa», dels qui parlem al començament, que tot ho confonen, que qualifiquen de robari i de crim la Revolució Social, els uns per conveniència i els altres per ignorància. Ara que tot això, ho podríem acabar amb una veritable actuació revolucionària, els treballadors, des dels Sindicats i els Centres de cultura. I aquesta tasca malèfica que tant perjudica la causa dels treballadors, fóra aviat anul·lada per sempre més. No obstant, res no podrà deturar l'hora de la Justícia Social. Ni els errors dels uns ni els atacs mal intencionats dels altres. El futur és del proletariat, i per a què aquest futur no sigui molt llunyà, cal destruir el concepte clàssic de la Revolució: la barricada, el dispar, la foguera. I crear la consciència revolucionària de classe.

PERE FOIX

L'hora de Catalunya

Com més s'apropa l'hora de discutir l'Estatut de Catalunya, al Parlament espanyol, més precis és que vibri intensament l'esperit catalanista del nostre poble.

I diem això, perquè amb l'apropament de la discussió de l'Estatut de les nostres llibertats, certs polítics espanyols intensifiquen més i més, cada dia, les campanyes en contra de les nostres reivindicacions nacionals.

Royo Villanova, Unamuno i d'altres alçaren llur veu en contra, des d'un principi. Més tard, Maura, tot i essent un dels que està compromès en el Pacte de Sant Sebastià, ha desbarrat contra Catalunya, oblidant per complet aquell compromís. Suàra, Melquiades ha fet el mateix a València, en un discurs polític i, per si això no fos prou, hem llegit darrerament, en la premsa madrilenya, un avenç del dictamen de la Comissió d'Estatuts i veiem com ens el mutilen descaradament, amb l'excusa de què cal acomodar-lo a la Constitució.

Davant d'aquesta perspectiva, els catalans que estimem la nostra dignitat de poble, cal que vigilem, car hi ha el perill de què les nostres aspiracions siguin befades.

Cal que tot Catalunya no descuidi un sol moment que tingué, per unes hores, totes, absolutament totes, les seves llibertats, quan la proclamació de la República Catalana i que férem una donació, plenament voluntària, d'aquelles llibertats, per a mantenir la paraula donada quan el Pacte de Sant Sebastià.

Cal que Catalunya no oblidi tam-

poc, que, més tard, els representants de tot Catalunya elaboraren l'Estatut i que el poble català el votà unànimement i aquesta unanimitat vol dir la plena voluntat catalana.

No serem, doncs, un poble digne i donarem la sensació de què no som el que sempre han manifestat que érem, com a poble i com a ciutadans, si consentim una sola estorsorada a l'Estatut, en les coses essencials.

Cal que mentre duri la discussió de l'Estatut, estiguem ben atents al que faci el Parlament espanyol, i abans de què unes tisesores atrevides intentin retallar despòticament la nostra voluntat nacional, apleguem tots els nostres entusiasmes, agabellem totes les nostres inquietuds i anhels de llibertat, en una sola vibració intensa i estrident que ressoni en el si de les Corts d'Espanya, per a què les mans que vulguin atrevir-se a profanar el nostre Estatut, tinguin ben present que hi ha tot un poble despert, tota una nacionalitat en peu vetllant per ell, per a respondre, si calgués, amb una gesta que ens dignifiqués, tot alliberant-nos.

Cal que Catalunya pensi que implantarem la República per a tenir un règim de democràcia, de llibertat, de dret i de justícia social, i en nom d'aquesta democràcia, d'aquesta llibertat, d'aquest dret i d'aquesta justícia social, havem de mantenir, costi el que costi, la nostra dignitat de poble que s'ha retrobat espiritualment, que vol ésser lliure amb una cordial convivència amb els altres pobles, que pot i vol administrar-se i que vol caminar endavant, pel camí de la civilització, amb l'esperit plenament saturat d'un patriotisme humà i internacionalista.

M. ROURET CALLOL

Elegiu la premsa d'Esquerra!

Esquerra

pedagògiques

La dissolució dels jesuïtes em fa l'efecte que no ha trobat gaire bon dissolvent. Es poc enèrgic per atacar el bloc d'interessos creats que resten com fòssil armadura en el nostre país. Són com valves incrustades de mineral, que suren en el mar de les Espanyes quan ja el seu estadant és mort o ha fugit. I totes aquestes petxines, per atàvic reflex han xocat entre si els ossos, per a fer una fressa fantàstica. Caldria un reactiu prou fort per a dissoldre conquilles i tot.

Una de les seves remors és la de què el país manca d'elements capacitats per a substituir la tasca docent dels jesuïtes.

En primer lloc, aquesta feina l'han exagerat sempre amb una propaganda naturalment interessada i comercial, de bombo mutu.

Per altra banda, dir o fer semblant de reconèixer que el país no té capacitat per a substituir o millorar la labor útil dels jesuïtes, suposa, o bé una ignorància imperdonable de les forces racials, de les valors socials, o una hipòcrita manera de fer el joc cavernari.

El soroll que s'ha mogut a l'entorn de l'Observatori de l'Ebre, és l'exemple del procediment típic utilitzat pels loyoles.

No hi ha cap home mitjanament enterat de les qüestions científiques que en visitar l'Observatori de Jesús, a les portes de Tortosa, no hagi sofert un desencís complet. Apart un misteriós gabinet d'espectroscòpia, truc escenogràfic per a sorprendre els esperits senzills, allí no funcionava altra cosa que el sismògraf. I aquest aparell funcionava, perquè va sol, com un rellotge.

Adhuc als més profans, la impressió del famós Observatori és el de quelcom abandonat, incurós i brut. L'equatorial, evidentment és una antigalla fora de combat.

Però com el P. Cirera remenava una dotzena de diapositives davant un públic medieval, que en coses del Cosmos és encara mantingut en un estat d'ignorància d'astronòmiques dimensions, resultava que amb quatre tòpics vulgaritzats s'endua l'admiració de les majordones.

Mentrestant, la Companyia, que fins sap el secret del conreu de màrtirs del Japó, editava amb retalls de revista i de cara al més copiós anunci i subvenció de l'Estat, la titulada «Ibèrica».

Sens dubte compta la Companyia amb gent apta per fer una Revista. El que hi ha és que coneix al seu públic, i sabia perfectament que amb quatre cops d'estisora i dues bajanades en tenia prou per a fer-li badar la boca dient: I que en són de savis aquests jesuïtes!

Si en l'aspecte d'investigació científica l'exemple de l'Observatori de l'Ebre i de la seva publicació «Ibèrica» palesen l'estu de mandanga amb que han ensibornat la gent, d'especial direcció dels «padres». En aquest relliscós terreny, és evident que el país no produeix capacitat ni vocacions com les seves.

Però, apart els guanys de moralitat, essencials a la nostra manera de valorar, els jesuïtes no han aportat cap progrés pedagògic, cap procediment aprofitable. No en citaran cap.

El seu sistema d'excitar la vanien l'aspecte docent i acadèmic aquí està l'«A. M. D. G.» sobre les taules per a indicar els fruits saborosos tat amb premis i càstigs epidèrmics, i el seu encoratjament a l'espionatge, a la delació i a la hipocresia, són el pic més debelador per tot fonament de consciència moral.

El seu mètode d'ensenyament és purament verbalista, memorístic, dogmatitzant, com en l'Escolàstica. De les seves aules no surten més que xerraires retòrics, inflats de pedanteria, que a canvi d'un casament de compra-venda i d'una condecoració al trau no paren esment en les ornamentacions frontals.

L'únic que posseïen els jesuïtes i no tenen les institucions estatals, és la riquesa. La riquesa que permet el luxe dels edificis i de les instal·lacions, del material. Però cal comprendre que totes aquestes condicions de les empreses jesuïtiques representaven el capital destinat a negoci, capital que fruitava abundantment en les seves mans beneïdes, com les dels jueus.

I aquest capital és riquesa acumulada pels treballadors del país. Aquest capital ells l'han sabut drenar cap a les seves arques. Es senyal de què existia i existeix disposat a finançar empreses de cultura, disposat a protegir-les.

Ara, doncs, no cal sinó que la societat organitzada se substitueixi en la funció dels jesuïtes en plenitud i legitimitat de drets, en servei dels interessos generals, sempre per damunt dels particulars.

I que ningú no gosi repetir l'absurda niciesia de què no hi han homes. Es aquesta una declaració que exigeix l'immediat suïcidi polític. Un poble que ha obligat a la mort civil d'una orde com la mala companyia del bon Jesús, és un poble que té homes per tot.

MANN

La Societat de Nacions és l'artefacte més car, hipòcrita i inútil del dia. Serveix únicament per entabanar babaus. Enredar xinesos com uns pacifistes.

El proper Congrés de l'Esquerra

Pels dies 13 i 14 està anunciat aquest esdeveniment polític que ha de fitar novament la marxa de la força més considerable que mai hagi existit a Catalunya.

Som a la vigília del Congrés, i arreu es respira l'anhel de participar en unes sessions que serveixin per a estructurar una nova embranzida de les multituds catalanes.

Hom espera el Congrés per a donar fe de la tasca realitzada i per planejar la venidora.

Es amb una gran desig de fraternal col·laboració, amb una viva ànsia de depurar i fortificar en la mateixa fornall de l'amor patri tot allò que calgui, que tothom s'inscriu congressista.

Aquesta Assemblea palesarà el volum de l'Esquerra i com és un instrument insubstituïble i àgil de Govern. Evidenciarà que és un gran partit constructiu i que en la seva constitució plenament democràtica no ha d'envejar- res de cap altra ni fa necessari pensar en cap més, que pràcticament sols faria feina nulla o contraproduent per la causa de Catalunya i de la República.

L'Esquerra provarà que no s'ha amollit ni desmedullitzat en les delícies del triomf. Que reconeix la immensitat de la tasca a acomplir i es disposa a emprendre-la.

Sense personalismes bizantins, sense cabdillismes de kabila o de taifa, l'Esquerra Catalana continuarà la seva organització seriosa amb seny i amb ímpetu, sota la Presidència de l'home provat per tots els tocs del sacrifici i de l'amor.

L'Esquerra no caurà en la temptació de fer de canilla desfermada al servei dels veritables enemics del poble. No omplirà el sarró de la Lliga per caçar-ne fantasmes.

Sabrà que existeix un front únic contra-revolucionari centrat a Fontainebleau. Està integrat per homes que han sortit de casa disposats a tot. Per joves que tenen la raó de la seva existència social en la lluita per la llibertat i la justícia.

Restarà evidenciat en el proper Congrés que l'Esquerra és una immensa reserva republicana que assegura el triomf de l'esquerrisme catalanista i dels principis revolucionaris. Que àdhuc conserva la puixança d'aixecar totes les Espanyes si la República perillés de caure en les mans enemigues dels reaccionaris.

L'atemptat personal, crim social

Novament la ciutat ha vist taca-
da la seva vida amb les rojors de la
sang vessada inútilment, estúpida-
ment. Uns homes han disparat con-
tra un home. No ens interessa res
més, de moment. No volem saber
la gènesi, l'objectiu, la finalitat ni
la personalitat de les víctimes ni
dels victimaris. En tenim prou, per
a la condemna, amb el fet inhumà,
tràgic, injust.

La fi no justifica els mitjans.

El crim no justifica un altre crim.

Ningú té dret a la vida d'altri.

La sang, clama sempre a la sang.

La venjança és un sentiment pri-
mari i salvatge.

Barcelona ja ha sofert prou!

La redempció d'una classe, no pot

confiar-se mai a l'arma i a l'audà-
cia d'uns quants. L'alliberació d'un
poble ha de fer-se pel redreçament,
per l'alçament moral, civil d'aquest
poble, ha d'ésser obra d'ell mateix,
sense rebutjar cap sacrifici ni cap
actitud.

Els qui empunyen l'arma homici-
da, en nom d'un ideal, s'acostumen
al crim i acaben convertint-se en
uns pistolers, en uns atacadors re-
pugnants. L'experiència de sempre
és la mateixa.

Altrament, l'atemptat crida l'a-
temptat. Es que no tenim els libe-
rals, els homes d'ideals la recordan-
ça dolorosa del que ha succeït a ca-
sa nostra, a tots els països?

Ja sabem el què passa. Uns atemp-

tats serveixen de pretext a la repres-
sió brutal, inoïda, desproporcion-
ada.

Cauen els millors homes de les
nostres fileres. Cauen els homes-
guies, els bons de cor, els coratjo-
sos, els intel·ligents.

Quanta falta han fet i fan!... La
llista és llarga, innumerable: Lai-
ret, Seguí, Boal...

L'organització queda desfeta, les
presons plenes, l'esperança per-
duda.

En quant als benestants, que tam-
bé saben organitzar atemptats i
penjar-los al balanç dels rebels,
(qui sap qui és l'inductor del crim!)
que tinguin també humanitat, que
tinguin, si res més no, prudència.

Els crims no aturen el camí del
poble vers el progrés.

La sang pot ofegar els assassins.
Ningú no pot predir el què pas-
sarà, ni qui serà la segona víctima.

Cal preparar, suavitzar el trànsit
cap a la justícia completa. La in-
dignació pot causar més estralls i
més víctimes de les que hom pensi.

Uns i altres, de dreta i d'esquer-
ra, han de condemnar amb la mà-
xima energia, amb el més sincer
sentiment, l'atemptat afrós.

Els obrers han de saber foragitar,
expulsar, isolat els homes de la vio-
lència sagnant que empen la pis-
tola com única i suprema raó. Els
dirigents, amb consciència de llur
responsabilitat, cal que tinguin el
coratge d'enfrontar-se valerosament
als pistolaires i condemnar-los a la
vergonya pública.

Les agrupacions patronals, són
suïcides quan en contuberni mons-
truós amb assassins professionals
es llenquen al joc perillós de provo-
car pànics o reaccions. Són, a més,
la més repudiable mena de crimi-
nals, cent mil voltes més repug-
nants que els professionals.

Els contra-revolucionaris o les
sectes fanàtiques, no assoliran, amb

aquests procediments, cap resultat
efectiu. Si no els queda una engru-
na de consciència, d'humanitat, que
vegin les conseqüències terribles
que pot comportar pels seus afins,
pels seus amics i per ells mateixos
la lluita portada a termes de tal
naturalesa.

Els ciutadans de Barcelona, els
que estimem la ciutat amb tota la

Lairet, Seguí, Jaurès, Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht...

indignats contra la xacra immunda
que volen infligir-li, han de cercar
la reprovació unànime, l'execració
violenta, contra aquesta malura,
que un dia ompli de trista celebra-
tat la nostra població, cal que es
disposin a la defensa serena i co-
ratjosa del bon nom, del progrés,
de la civilització de Barcelona, re-
accionant ràpidament i valerosa-
ment, no defugint cap sacrifici si
calgués, per no deixar sense la pu-
nicció adequada als malfactors, per
a impedir les seves activitats o fer-
les doloroses per a ells mateixos.

No creieu que el nostre clam és
va, que la nostra protesta i la nostra
alarma són desproporcionades, no.

A Coll-Blanc, un home era fora-
gitat d'una bòvila i occit a trets,
fredament; ara ha caigut el direc-
tor de la casa Girona...

I tenim massa punyent en el cor,
el record llatzerant del terrorisme
barceloní per a saber a quanta de-
gradació i a quanta infàmia ens pot
conduir el recomençament del sis-
tema.

Preferim ara assenyalar ben mar-
cadament el perill, que no posar
remei quan el dany sigui evident i
la tragèdia continua sigui desfer-
mada.

Sabem, a més, que la llibertat que
ara gaudim, en mig de tot, que les
conquestes democràtiques, que la
transformació poc cruent a què as-
pirem, estan menaçades de mort, si
no s'atura el crim.

Els grans lluitador de la huma-
nitat, Jaurès, Liebknecht, Luxem-
burg, Matteotti, els nostres han cai-
gut víctimes d'aquests procedi-
ments. Quan la reacció es veu per-
duda, es veu en perill, intenta tota
mena de sistemes per a salvar-se,
per a reconquerir el seu predomi-
ni. Sovint l'assassinat dels bons és
emprat, encara que inútilment. La
humanitat fa el seu camí indetura-
ble. Encara que s'acudeixi al ter-

ror, no s'aconseguirà barrar-li el
pas, la reacció tindrà una victòria
efimera.

Els boigs sense consciència, que
es creuen prou justos i equilibrats
per aplicar càstigs, venjar atropells,
imposar les seves cabòries pel ter-
ror, no serveixen cap ideologia, no

poden tenir altre succés que el des-
fermar, amb perjudici de l'home i
de la ciutat, el sentiments primaris
i feréstecs enterrats en els subcon-
scient per la cultura i la civilització.

Pel bon nom de Barcelona, per la
llibertat, per humanitat, alcem-nos
tots contra l'atemptat personal.

Jellont

**Ben aviat es veurà el judi-
ci pels fets de Castilblan-
co. J pels fets de Arnedo?
Es que la justícia 'encara'
té preferències?**

Crònica de Madrid

Tots els cabdills dels partits que es diuen republicans (Ortega i Gasset, Melquíades Alvarez, Maura, Lerroux, etc.) han insistit, en els discursos fets dintre i fora de les Constituents, sobre la necessitat de què els elements conservadors acceptin el nou règim i hi col·laborin, per evitar ésser arrossegats pels extremistes. Però tots aquests afanys han estat inútils fins ara. Les dretes segueixen apartades, sense voler participar en la cosa pública i guardant un silenci ple de misteri i de menaces.

En Lerroux, que és un polític viu, s'adona de la inanitat d'aquesta posició i inicia una nova virada, aquesta vegada al centre-esquerra. Ara calla encara. La seva posició esdevé cada dia més difícil, puix arribarà un moment en què no podrà romandre en aquesta actitud abstencionista. Aquesta excessiva prudència del cap del partit republicà històric espanyol, sembla dictada pel desig d'esperar que el desengany dels més avençats arribi a un grau tal capaç de fer possible la seva eliminació de la vida política, en la propera etapa de consolidament de la República.

El cabdill radical es va decantar cap a les capes conservadores tot seguit es proclamà la República i ha estat treballant calladament per arribar a conquerir el favor d'altres partits i formar un nucli que li permetés governar. Però endebades. L'animositat dels socialistes ha impedit la ulterior col·laboració dels radicals en el Govern, el qual, no obstant la participació d'alguns nous republicans, està de fet dominat pel consorci dels socialistes i radical-socialistes.

Els socialistes saben molt bé que no poden donar tot el que van prometre i ni tan sols actuar segons llur programa, perquè la composició de la Cambra no els ho permet. El cas dels ferroviaris (nucli principal de l'organització socialista) als que el ministre socialista del Treball ha negat els milloraments que demanaven, no és el primer episodi d'una discòrdia que s'anirà aprofundint. Quan els socialistes admetin llur dret a una participació en el Poder sense pretensions d'ésser-ne els àrbitres, llavors haurà arribat el moment d'En Lerroux per a assumir el poder, com se li ha suggerit insistentment.

Per poder governar, un ministre republicà, haurà de dissoldre el Parlament que, nascut en una situació confusa i anormal va donar lloc a què els socialistes, mercès a llur millor organització, que havien pogut conservar i fins millorar durant la dictadura, adquirissin una gran preponderància pel nombre de mandats obtinguts. Ells ho saben i les noves eleccions els espanten, perquè endevinen que, després de llur tasca governamental, la classe

treballadora no haurà quedat gaire satisfeta i les votacions variaran bastant. A més hi haurà, arribat aquest cas, una nova incògnita, el vot femení, els resultats del qual no és possible preveure.

Quant als monàrquics, han format llur front únic borbònic i persegueixen la impossible fallera d'una restauració. Es diu que els emigrats van lligant caps i buscant adhesions entre l'element militar. Tot això és possible i versemblant, sabent que disposen dels capitals més que suficients per a promoure agitacions com les darreres de la província de Barcelona i essent del domini públic que no hi han hagut variacions en l'oficialitat dels cosos armats, la qual continua essent la mateixa del temps de la monarquia.

Però, somniar que sigui possible tornar a la situació anterior al 14 d'abril, és somniar truites. Si els cavernícoles intenten alguna cosa, no serà pas amb les forces governatives amb qui hauran de topiar, ni nosaltres ens fiarem d'aquestes per a conservar els beneficis aconseguits. El món no fa mai un pas enrera i ha de seguir la seva marxa, fatalment i implacablement: tot el que s'hi oposi, serà esclafat sense remissió. Davant d'un atac de les restes del feudalisme espanyol, el proletariat ibèric, no sols defensarà ell mateix al carrer la revolució democràtica, sinó que, una vegada amo de la situació, la impulsarà fins a les seves últimes conseqüències.

A la Cambra continua perdent-se el temps i discutint-se el que és ja un estat de dret. El senyor Lamie de Clairac, que té un nom molt bonic, però un cervell molt petit, ha fet acopi de dades i referències històriques i jurídiques per a demostrar que els jesuïtes són uns infelïços a qui el Govern de la República ha deixat desemparats i sense recursos. A la Cambra es varen oir com qui sent ploure.

La discussió de l'Estatut s'acosta i s'acosten les batusses. Llavors tindrem ocasió de veure fins on arriba l'esquerrisme dels representants del poble.

Per l'«hall» del Palace, a Madrid, es paseja un senyor de pell tosca, barba negríssima, alt, ossut i habiilat amb aquell barnús que duen els rifenys.

Aquest senyor és el fill del cèlebre Raisuni. Abd-el-Krim, en alçar-se contra la dominació espanyola, ocupà les seves terres i després, en ésser vençut per les forces franco-espanyoles, aquestes últimes ocuparen els territoris que havien pertanyut al Raisuni, el qual es quedà sense ells.

Ara ha vingut a Madrid, a reconquerir per les vies burocràtiques els

Instants

¿Insidiar, no vol dir garantia de feblesa i absència de fe en la pròpia valor? ¿No vol dir, també, professió de joc brut i fidelitat a la mentida tenebrosa que no resisteix la minsa esclatxa d'una llum?

No ens posi, la insidia, agulles de neguit a la carn; tot el més, indiferència a la sang.

Estaven tan fets al mercadeig immoral dels seus, que no han arribat a capir la moralitat transparent dels nostres.

Eren quatre saviassos, o millor dit, «sabatassos», a les mans dels quals Catalunya, confiada, va deixar-hi tots els fils del mecanisme de les seves arts—literatura, teatre, pintura. Eren, però, tan «sabatassos», que les arts catalanes han eixit de llurs mans en un estat tal de feblesa i decandiment que fa pena mirar-les.

I els quatre «sabatassos», ara, fan creure que entenen en política.

Deia Jaurés: «La República ha vençut perquè es troba en la direcció de les altures, i l'home no pot enlairar-se sense pujar devers ella.»

—Feu demagògia!

—¡Vosaltres sí que heu fet demagògia de dretes!

Sinceritat. A la part oposada de la nostra sinceritat hi ha la seva hipocresia. Feu-vos càrrec que això darrer comporta creure's amb el dret de dir-ho tot saltant per damunt de la pròpia dignitat.

F. DEDEU

territoris perduts amb les armes. En Lluís Companys ens l'ha presentat i hem parlat amb ell. Enraona el castellà millor que molts diputats catalans que seuen a la Cambra i es mostra optimista i confiat en el reconeixement dels seus drets.

Tanmateix, malgrat la seva simpatia personal, creiem que el Govern de la República no pot caure en els procediments de la monarquia. Els habitants de les terres que foren seves, estaran millor sota la tutela d'Espanya que sota el règim absolut d'aquest ex-sobirà. No és ara l'època de restablir poders despòtics i d'instaurar els senyors feudals que hagin caigut a conseqüència de l'avenç colonial.

Altra cosa seria un desig de llibertat dels indígenes del Marroc, que per ara no senten ni poden sentir. Però per a ells és més suportable una dominació directa d'una nació civilitzada que aquella que pogués exercir el fill del Raisuni, encara que fos per delegació. Del mal, el menys possible: no cal fer-los gemegar sota dos poders governatius, quan se'n pot suprimir un.

ANTONI VENTURA

Tinguem ideals, no ídols

La nostra migrada educació política i, millor dit, la nostra ineducació política, tan general en aquests medis, fa que els desenganys sovintegin, esventant il·lusions i destruint esperances. Tenim un caràcter ferotgement individualista i criteris apassionats amb excés, per la mateixa desconexió de les qüestions polítiques. I al costat de tot això, sense tenir ideals, desconfiant instintivament de la política (cosa rara), depositem tots els somnis i totes les confiançaes en els homes polítics. Sense ésser religiosos esperem la vinguda del Mesies. Ho confiem tot dels altres, mentre molts de nosaltres som incapaços de fer res. Per aquestes raons, tan prompte com al nostre entendre les coses no rutllen bé, ens desinflen ràpidament i ho engegariem tot a rodar. Que si aquesta República ens l'han canviada. Que si Marcellí s'ha passat a les dretes. Que si Macià ja no té a ningú. I a molts que tot just van votar la República el dia 12 d'abril, sembla que els hagin estafat una considerable fortuna, i diuen que ja no creuran mai més en ningú.

No siguem idòlatres. No confiem cegament en ídols de peus d'argila. Els homes, fins els més representatius, son a vegades simples autòmats de la gran mecànica política. I a part d'això també reaccionen a l'impuls d'ambicions i vanitats, que són condicions humanes.

En canvi, l'ideal no falla mai. L'ideal no es passa mai a les dretes, ni es queda sense companyia. L'ideal és la llum de la nostra ànima que ens mostra el camí a seguir i ens fa la vida més digna. Amb ell desitgem el que creiem que tard o aviat arribarà aquell món millor on hi regni la Igualtat i Fraternitat humanes, en dolça amistança amb la justícia social. Aquell món on l'exploació de l'home per l'home no sigui possible. Aquell món on la igualtat econòmica dels ciutadans, no faci possible la cobdícia i l'odi entre ells. Aquell món on la col·lectivitat no sigui esclavitzada per cap poder ni cap privilegi. Aquell món sense separacions tendencioses de castes i races, que serà l'única pàtria de tots els humans i aquests l'única família, formant la civilització moderna, que les noves promocions d'alguns pobles comencen a forjar.

Tinguem ideals. No ídols.

Així no ens desenganyarem mai, ni perdrem les belles il·lusions. I ens acostumarem a creure més que en les forces dels polítics que no en tenen cap, en la força del poble que la té tota. Avui per avui, el poble, de l'únic polític que es pot fiar, sense idolatries, és de l'avi Macià, perquè Macià és incorruptible. Però no hi fa res dir, que si Macià, com han fet altres polítics, s'aturés en el seu camí de reivindicacions o volgués fer marxa endarrera, el poble cons-

Publicació per a nens

“El Patufet” al servei de la reacció

Quan hom ha aconseguit la plenitud de la seva consciència, quan és posseïdor d'aquelles facultats del discerniment i de la comprensió, quan pot pot comprendre la flexibilitat del mot *política* i de la transcendència que el mateix pot tenir en la vida dels homes, bo és posar en les seves mans tota mena de lectures, sanejades o no; què hi fa que topi amb les diferents opinions, tendencioses o veritables, si la seva intel·ligència n'esgarbellarà les més adients al seu pensar i sentir!

Però quan el tendencios, els articles mangnes estan posats en les petites lectures que han de digerir les intel·ligències infantils, quan la malícia perforant i astuta mina en les publicacions infantils, aleshores, el nostre esperit se sent revoltat i s'escandantza de les venjances dels catònics fanatitzats, dels qui es diuen cristians, però que perden la noció del Crist i procedeixen amb engany i mala fé, negant tot principi d'humanitat, d'aquella humanitat i respecte que mereixen els infants.

No ens fa res citar públicament el fet a què ens referim.

El setmanari infantil «El Patufet», d'ençà de la vinguda del nou règim, freqüentment ataca a la República, ensenyant el seu sectarisme ridícul i estúpit.

Primerament, quan les Corts Constituents discutien l'article 24, avui article 26 de la Constitució, ja publicà en el terme d'unes quatre o cinc setmanes tota una llarga història, explicant als infants els catòlics que havia arreu del món, i atapeint-los de xifres i casos arbitraris comesos amb la Religió pels republicans, però sense dir-los-hi també, als infants, que amb el nom de religió catòlica es fabricà un dels últims puntals de la monarquia amb totes les conseqüents malvestats sofertes amb paciència pel nostre poble.

La impudícia dels fabricants d'«En Patufet» intenta malmetre el cervell dels nostres infants; la premsa de dreta, conscient dels seus actes té dret a procedir com li sembli, perquè aboca el seu verí entre homes ja fets, homes que sabran destriar el que els hi convingui de la seva lectura. Però els infants te-

nen tan sols una publicació per ells en català, i aquesta publicació, que potser ha fet molts catalanistes, avui ha caigut en el sectarisme incomprensiu també de les dretes i fa una tasca infecte vers la generació que puja.

No tenen els nostres infants una publicació exclusivament dedicada a ells, una publicació que no s'entregui a fer política, sinó que els desvetlli la intel·ligència o l'enginy.

Es troben desposseïts d'aquella arma prodigiosa que pot ésser de gran utilitat per ells; avui, però, hem de convenir que als nostres infants, els hi manca un setmanari modern, ple de la vivacitat i del vertigen dels nostres temps; una llevoleta minúscula que els hi desvetlli amor i humanitat, que no els hi malmeti els sentiments ni els hi faci germinar odi per tot allò que deuen venerar i respectar, perquè no és la voluntat d'un home, sinó que respon als sentiments i a les aspiracions de tot un poble, cosa que cal fer-los-hi comprendre.

Hauria d'ésser d'un interès comú, el preocupar-nos dels infants i del que ha de convenir-los-hi. Tot just ara que es fa propaganda de la Cultura catalana, i que voldrem per ells tots els avantatges que no havem tingut nosaltres, ens cal donar-los-hi publicacions catalanes adients a llur edat i intel·ligència; publicacions que fugin de les intoleràncies, que portin aires sanejats i progressistes, no bafarades malsanes i corrompudes que infecten els petits esperits i volen destruir-ne les embranzides nobles i les inquietuds naturals.

Cal fer, i en això cal pensar-hi serenament, que es necessari pensar tot seguit en una publicació pels nostres infants. Unicament quan quelcom millor és possible l'anorreament de ço que considerem nefast una publicació moderna, on els nostres pensadors, i els nostres poetes es dediquin a forjar uns esperits equilibrats, amb tota la cura que requereix l'esperit dels nostres infants.

Ho exigeix la nostra responsabilitat.

BERTA-MARIA SEGRETTI

L'Esquerra encara no governa. Unicament té poder moral i funcions administratives. Cal tenir-ho en compte.

cient seguiria el seu camí sense fer-ne gaire cas, portat per la flama de l'ideal, que no s'acaba en la política, que no s'acaba en les persones, que no s'acaba en els ídols, sinó que segueix sempre endavant, cara a la humanitat futura que forjarà la nova civilització.

A. BLADE DESUMVILA

Sàgina femenina

L'amargor de la veritat

En aquests moments en què la vida és cada vegada més dura, en què la lluita per sostenir-se un xic és més aferrissada, és quan la dona es llença més i més enmig de l'esbalaïdor engranatge del treball, d'aquest treball cada dia més complicat i més difícil de trobar per la terrible competència que es troba per tot.

Per la dona que forçosament ha de treballar, el problema és un veritable martiri, angoixa torturant de tots els moments, ja que en tots els moments, ja que en tota mena de treball, sigui el que vulgui, hi ha un sobrant d'oferta, però allà on s'hi troba més a faltar la demanda és en tot ço que fa referència a despatxos.

En realitat, hi ha massa mecanògrafes; una còrrua compacta de noies que es volen dedicar al comerç es troba en totes les Borses de Treball que existeixen a la nostra ciutat.

I cada dia n'hi han més que entren a engrossar les fileres de les que diàriament cerquen en les columnes dels periòdics una col·locació que ajudi a suportar les necessitats de la seva llar, o bé únicament llur luxe particular.

Mecanògrafes... Si s'endinsés dintre de la vida de moltes d'elles, segurament hi trobaríem per escriure volums sencers, que ens dirien de sacrificis heroics per aparentar un benestar que en realitat no es posseeix; és la veritable misèria daurada; i que ens assenyalaria també una mena de dones que són el desprestigi i desvalorització d'aquest nou lloc conquerit per a camp de les nostres activitats.

Naturalment, com en tota cosa, hi ha diferents gradacions de mecanògrafes, però hi han tres grups que són, en realitat, els que més es destaquen.

Aquestes són: les que per necessitat van a les acadèmies i es capaciten o fan tots els possibles per capacitar-se i ocupar el lloc que se li ofereixi amb tota dignitat i coneixement de causa. Són les que per convicció, per necessitat o, senzillament, perquè creuen amb tota can-

didesa que és fàcil ocupar una plaça sense gaire esforç; són les que podríem dir-ne de bona mena, les que troben les portes barrades, perquè llurs «toilettes» no són prou luxoses, les que se'ls ofereix un preu baix, perquè, les altres, les que no ho necessiten, demanen poc sou.

En canvi, moltes d'elles, ocupen a llur llar el lloc del cap de família, i amb llur sou, són les que han de menar una mare, a voltes malalta, endavant, o bé uns germanets l'educació dels quals correrà a llur càrrec, i com la necessitat obliga han d'acceptar un vacant poc retribuïda, i amb llur humilitat, tot i podent posar-se per llurs coneixements tècnics al costat de la que més orgull tingui i més es vanti de saber, guanyarà una mesada de 125 o 150 pessetes màxim, exigint a la seva salut precària ja, l'esforç d'un treball fora d'hores per augmentar la seva minsa disponibilitat.

No obstant, hi ha mecanògrafes que guanyen sous fantàstics, i moltes voltes no són les que més dots posseeixen, sinó les que saben arranjjar llur físic millor i canvien de vestit i calçat, si no cada dia, poc hi falta. Són les que si les trobeu pel carrer creieu que són filles d'algun potentat, i no podeu de cap de les maneres creure que tot allò sigui guanyat amb llur treball. Són les que tenen l'oficina solament com una pantalla per tapar llurs maneigs fora d'hora, les que, segurament, si esbrineu una mica, trobareu que llur vida no és precisament la que cal, i amb això aconseguen millores i ascendants dintre la casa on presten llurs serveis.

De mecanògrafes així n'hi han moltes, però, no obstant, no tantes com es creu, i no totes com molts volen fer creure.

Però les que fan veritablement mal són les que, provinents de famílies benestants de la nostra societat, noies que no necessiten treballar, prenen el lloc a moltes d'altres que ho necessiten per sostenir-se, són aquelles que ofereixen llurs coneixements a baix preu, perquè tot el que guanyen és per a llurs capricis, per llurs petites despeses, les que van a treballar solament per aconseguir una mica de llibertat fora del control de llur família; si s'observa bé, trobareu que són aquelles a qui llur família no deixa sortir si no van amb la minyona de servei, les que esclaves dintre llur llar no poden, en cap moment fer quel-

com de llur exclusiva voluntat, amb una llibertat d'acció en la qual no hi hagi ni la més lleugera ombra de coacció, i precisament, per defugir aquesta vigilància excessiva en els nostres temps, que tendeixen cada dia més a l'emancipació de la dona en totes les coses, prenen a noies desgraciades, o que s'han cremat els ulls aprenent tot el que podria capacitar-les millor per complir plenament amb llur deure i fer-les millorar socialment.

Si totes les noies que es dediquen al comerç demanessin amb paritat de treball el que els pertoca, si aquestes que sense necessitar-ho, solament per poder obtenir aquestes petites coses capricioses, no oferissin llur treball a menys sou del degut, si les que no tenen capacitat suficient per poder mantenir-se en llur lloc, aprenguessin allò a què estan predisposades, segurament que la demanda seria el que ha d'ésser, i no es farien ofertes per part de cases comercials a voltes importants, que demanen francès, anglès, taquigrafia, i què sé jo quantes coses més, i volen donar 200 pessetes o moltes vegades encara menys.

Si aquells organismes que han de tenir compte d'aquestes coses, s'hi posessin de ferm, segurament que dintre aquesta classe tan rebaixada, per la multitud de noies que ho practiquen, i també per totes aquelles altres coses que ja he indicat, segurament, repeteixo, no es farien coses tan arbitràries com el d'acomodar una mecanògrafa solament perquè a una altra que era amiga, molt amiga, del gerent, havia descobert aquesta amistat, encara que no l'hagués comunicat a ningú, però que fos del domini de tots els altres companys.

I això és un fet concret, del qual conec tots els detalls, i la veracitat del fet, i injustícies així, són in comptables, més potser que dintre de cap altra feina, ja que els companys o individus, tenen un cert llustre de cultura, encara que moltes vegades si es rasqués una mica aquest vernís tan brillant que cobreix l'aparença hi veuríem solament esperits petits que intriguen per petites passions i qüestions baixes, i sense importància.

I el treball de la dona, aquest treball tan poc retribuït, serà també un dels motius perquè nosaltres, les dones de l'Esquerra Republicana de Catalunya, seguirem presentant batalla, ha d'ésser una de les banderes que s'enlairin ben amunt en el nostre programa, aquest programa tan just i en el qual tots els hamils, tots els bons de cor i que desitgen justícia hi trobaran sempre acolliment.

MARIA DOLORS BARGALLO

Estat, regió... Catalunya és el que és, malgrat el que digui qualsevol comissió.

Els benestants, deia Joff, es queixen de la pressa dels miserables per sortir de la misèria.

Fornals

A l'àpat ofert per l'Ajuntament de Tarragona als seus Ministres i Directores generals en el Govern d'Espanya, a vuit duros cobert, hi formaren més de doscents assistents, la majoria dels quals era sempre a les festes semblants de Martínez Anido i el XIII.

Ara diu el públic que és el banquet ofert pels monàrquics als republicans.

**

Els màrtirs del Japó

Quan encara el simpàtic ex-governador senyor Vinaixa no es feia posar «Excelentísimo Sr.» fins a les cèdules, i era a la presó per «malo», per republicà, hi coincidí amb el senyor Carrasco i Formiguera.

D'ell digué aleshores el senyor Vinaixa que era el màrtir del Japó de l'Acció Catalana. I l'home ho explicà:

—Sabeu, deia, com els «padres» fan una selecció per a obtenir especialitats. De cada membre en treuen el que poden. L'home que no serveix per predicador, serveix per al conreu de melons dolcíssims, com el nom de Maria, segons aprengué el mateix Castelar.

Un dia, visitant una fàbrica de jesuïtes, o sigui un Noviciat, anava mirant les diferents seccions. Si en una hi havia els retòrics, en l'altra s'hi criaven els filòsofs, en la de més enllà els metafísics, en aquesta els químics, en aquella els astrònoms, etc.

Arribaren a una mena d'oratori, i en la mitja llum escaient al misticisme distingí unes figures pàl·lides, seques, arborades, en posicions de violent esforç, com les figures del Greco.

—Qui són aquests?—preguntà l'il·lustre fill de Ciceró i pare de Melquiades.

—Aquests són el planter de màrtirs del apó.

—De màrtirs del Jopó-

—Sí, senyor, sí; aquests són mig beneïts, posseïts d'un temperament exaltat, hiperestèsics, neurastènics, que mitjançant un tractament de misticisme a pressió adquireixen una vocació extraordinària pel sacrifici. Quan estan prou decidits els enviem al Japó o a la Xina, o amb els caníbals. Allí no tarden a fer-se martiritzar. Nosaltres, mentrestant, passem la safata pels pobres missioners i màrtirs del Japó.

Fins aquí el senyor Vinaixa.

El cas és que el senyor Carrasco se'n va enterar, decidint no ésser mai més màrtirs del Japó. Decissió que devem respectar, per estar dintre del seu perfecte dret a disposar de la pell.

**

A la Rambla dels ocells havem descobert un lloro que diu:

—Estatuto, no; papas telefónicas al lorito real!

**

La Societat de Nacions, en començar l'atac brutal del Japó, va reunir-se solemnement i va proclamar la bona fe dels nipons. ¡Ja és bona fe, ja!

**

—T'has fixat el que diu «La Veu»? Que un altre partit que no fos l'Esquerra ja hauria resolt la qüestió de l'Estatut.

—Tenen raó. Ells l'haurien canviat per dues carteres o tres.

**

Quan Henri Oger va enterar-se de l'aggravament de la situació a Mandxúria, va agafar les maletes i el vaixell cap a Xanghai. Algú ha radiotramès la nova.

Les pacifistes xineses li preparen una arribada com cal. Han demanat àrnica.

Amics residents a França ens diuen l'extrema activitat que allí desenrotllen els emigrats monàrquics i el felices que se les pinten per a dates properes.

Almenys tenen la seguretat de mantenir en perpètua agitació la República per a evitar la consolidació i ocasionar l'abandó per fadiga.

El que sembla mentida és que hi hagi governants que no s'adonin de la situació i pactin amb els monàrquics disfressats, que sols esperen llur moment de llençar la carreta.

Avorrir els republicans de debò és la consigna dels borbònics i dels enxufistes.

**

Aquell animal que es ven (poc per això) al nom de D. I. C. propugna la bestialitat i declara que per ell tots els homes són bèsties.

Ja té una mica de raó. Per ell és evident, mirant-se al mirall.

El que hi ha, encara, són classes.

Hi ha bons animals i males bèsties. Que són els llops del D. I. C..

Però no hi ha llops que resisteixin l'engrapada de Manelic.

**

En una interviu que Domènec de Bellmunt fa a Rovira i Virgili, en «La Rambla» del pasat dilluns, el fins fa poc director de «La Nau» diu que caldrà acceptar l'Estatut tal com a Madrid l'aprovin.

No és pas estrany que, davant de manifestacions d'aquesta mena, *allà dalt* se sentin estimulats a retallar-lo i mutillar-lo de mala manera.

Aquesta opinió de l'il·lustre periodista ve a ésser com aquella cèlebre teoria seva d'anar a les eleccions, obtenir una acta i després no anar al Parlament (Parlem de quan les eleccions Berenguer).

Naturalment, els dies de cobrança, sí.

TOTS ELS DIES

Olimpia

Tarda i Nit

MATERNITAT
o EL DRET A LA VIDA

Olimpia

Tarda i Nit

Film de divulgació social i científic.

Realització TISSE. Escola russa EISENSTEIN. Col laboració Lliga de Nacions. Traducció AMICHATIS.

Assumpte completament nou en direcció i ideologia.

Sonoritat POLIPHON

Projectada davant autoritats i intel·lectuals, en l'històric saló de sessions del Palau de la Generalitat de Catalunya

El problema de l'habitació obrera

En enfocar aquest vast problema —problema que no faig més que esboçar— hom pot donar-se compte de la seva enorme importància i gran amplitud.

L'orientació de l'evaluació de la societat ens dona entendre més que res, que sols solucions d'ordre netament social poden arribar a satisfer-nos. Les solucions per obres d'aquesta mena, a base de societats privades fundades amb aquest fi, les rebutjem automàticament, doncs estan en contradicció absoluta amb la finalitat que es vol aconseguir.

Admetre per un instant que aquest problema planteja solament una simple qüestió de lloguer, que es redueix a proporcionar abric a la classe obrera, malgrat ésser aquesta una de les finalitats, seria desconèixer no sols l'esperit del problema, sinó tot el progrés físic, moral i intel·lectual que cal esperar-ne de la solució.

Es un fet obvi, que a casa nostra no ha estat objecte de cap estudi profund, malgrat la llei votada a 1911. Els diguem-ne assaigs realitzats fins ara al nostre país, s'han limitat a obres de caràcter particular, sense altra finalitat que el tant per cent de benefici, sense tenir per res en compte el millorament de l'individu—Fomento de la Vivien-da Popular, S. A.—, etc.—, considerant únicament llur esperit lucratiu, que és el que precisament ha d'ésser-ne allunyat.

Actualment, el Municipi és el factor més digne d'ésser pres en consideració en el problema de la casa obrera; si més no, la collectivitat municipal és la més interessada en l'assumpte. Una llei que tracti de fomentar l'habitació obrera, no pot prescindir de la força que signifiquen els municipis, cridats a obrar com l'Estat, moral, políticament i econòmicament en aquesta matèria.

Moltes ciutats consagren una petita part del seu pressupost a aquest afer. Unes, Milà per exemple, concedieren terrenys a societats; altres, Havre, Mulhouse, facilitaren gratuïtament aigua, gas i electricitat, altres treient els impostos a les cases obreres, etc. Nosaltres no som partidaris de cap d'aquestes mides, són puerils temptatives que no ens aporten cap rendiment positiu.

Ha de considerar-se l'allotjament com un nou servei públic. Al nostre país, això és tan necessari com els diversos serveis de transports, aigua, gas i electricitat, és l'única manera d'evitar l'iniqua explotació de què és víctima l'obrer i la ciutat per part de les respectives Companyies, i aleshores aquests serveis poden ésser estudiats en funció únicament de l'interès de la ciutat i calculant-se la capacitat mitjana de pagament de l'obrer, poden establir-se els seus

preus tenint en compte aquest sol factor.

El municipi social-demòcrata de Viena ens indica un dels camins més curts vers una solució quelcom positiva. El consell municipal vienès, en llur sessió del 21 de setembre de 1923, prengué l'acord de crear en cinc anys, vint-i-cinc grops d'allotjaments nous. Per altra banda, no volent contractar cap emprèstit, doncs, les lamentables condicions econòmiques en què es desenvolupava, no ho permetien, decidí per portar a cap aquesta obra, recórrer a l'impost.

No tan sols carregà extraordinàriament els dels articles de luxe, sinó que creà nous impostos. Un dels més originals és el «Wohnbausteuer», o impost únic sobre els lloguers, destinat a l'edificació de noves habitacions populars, impost fonament progressiu, que carrega fortament als allotjaments luxosos i als grans magatzems. Un altre impost considerable és el «Fursorgeabgabe», que grava les quantitats pagades per assegurances del personal, d'un 4 per 100, impost que s'eleva al 8 y mig per 100, quan es tracta del personal de les banques.

A la venta d'un immoble, el municipi vienès, hi té un dret d'un 70 per 100; hi ha una sèrie més d'impostos, un d'un 2 per 100 sobre els beneficis nets, una tasa comunal d'un 15 a un 20 per 100 sobre l'impost brut de les factures, un de 2 i mig per 100 sobre els salaris pagats als obrers i empleats de totes les indústries, etc. Totes aquestes operacions són controlades pel municipi i les infraccions, per petites que siguin, es castiguen severament.

Viena, com Barcelona, és el centre industrial i comercial del país, essent també el lloc de l'exportació, té recursos que el reste de la nació contempla amb enveja. Com que Viena forma un Estat investit d'au-

tonomia econòmica, els mitjans d'acció de llur municipalitat social-demòcrata són realment de primer ordre. Viena, és l'única ciutat del continent europeu que disfruta d'una situació financiera en actiu; les altres, totes estan en dèficit.

No vol dir això que acceptem la solució vienesa com la més perfecte ni molt menys, abans tindriem de parlar de les cases comunales de Leningrad i de la Ciutat Verda de Moscú; és solament la millor solució emprada dintre els països capitalistes on les consignes democràtiques es porten més en avançada i no han esdevingut un truc demagògic de propaganda com qualsevol altra.

Tampoc volem dir que aquestes solucions exactes siguin aplicables al nostre país, seria un error; les circumstàncies objectives de Catalunya a l'any 1932 són evidentment diferents a les de Viena al 1923 i al 1932 mateix.

Però el municipi vienès ha realitzat alguna obra positiva al construir els formidables grups d'habitacions populars, i això és el que, precisament, remarcuem, doncs pot servir d'exemple a moltes ciutats que com Barcelona la necessitat d'un allotjament sa i suficientment ampli, es fa sentir intensament dintre la classe obrera i el municipi té l'obligació d'aportar-li les màximes facilitats per desenvolupar normalment la seva vida física i moral. No n'hi ha prou amb la demagògia dels mitings ni amb les «bones intencions» com digué Lenin, en política no són les intencions les que compten, sinó els resultats.

D. ESCORSA BADIA

“La Humanitat” és el diari del vespre dels esquerrans catalans.

Actualment

**GRAN
REBAIXA
DE PREUS**

**MES DE
VENDA DE
RETALLS**

PLAÇA DE L'ANGEL, N.º 1

Premsa comarcal

Tenim a Catalunya un esplet de premsa comarcal, de primera qualitat. El reduït àmbit dels periòdics forans, impedeix la valoració justa d'escriptors esquerrans, idealistes, de penetrant percepció i visió justa de la realitat política. «Foment», de Reus; «Crítica», de Lleida; «Empordà Federal», de Figueres; «Acció», de Badalona; «L'ideal de l'Ebre», de Mora, i molts d'altres que farien massa llarga la llista, compleixen d'una manera enlairada la seva missió difusora de les altes ideologies liberals, amb veritable encert.

Ens proposem espigolar de les esmentades publicacions, els articles o treballs que puguin ajudar a fer conèixer a tot Catalunya aquests valors espirituals, esparços per tot el territori.

Agraïrem molt l'intercanvi de publicacions, que ens donarà mitjans.

Notes

Es de veritable oportunitat el fet d'aparèixer en llengua castellana l'interessantíssima obra «Cataluña y la Revolución», del nostre bon amic el doctor Jaume Aiguader i Miró.

L'obra, pulcrament traduïda per Graco Marsà, ha de servir, sense cap mena de dubte, per posar en clar moltes inexactituds que es diuen o es pensen, amb referència a la intervenció de Catalunya al moviment revolucionari.

Augurem a l'edició un gros èxit de venda.

**

Tots els autors i editors que donin llibres a la publicitat són invitats a trametre'n dos exemplars al redactor de «llibres» de FORNAL, si és que interessa als mateixos que la nostra revista en doni compte i en faci una crítica tan serena i desapassionada com ho és tot allò que informa els nostres actes i procediments.

**

Per un error de compaginació, l'Advertiment publicat al nostre darrer número, aparegué fora del lloc que li pertocava, que era a continuació del III i últim article de la sèrie *La crisi del llibre català*.

«El Diluvió»

Degà dels diaris republicans barcelonins

Correspondència

J. R. — Es un tema molt repetit ja.

J. F. — Cal fugir de l'excessiva cita d'autors, definicions, etc. La pedanteria és un escull que malmena bones condicions.

Pere F. — Va, amb alguna escapçada; l'extensió era excessiva.

Folch. — Els dibuixos, bé, però han arribat perduda l'oportunitat.

T. T. — Les animalades podeu enviar-les al D. J. C.

L'anarquista de Terrassa. — Fins el pseudònim és revellit i poca-solta.

Un català republicà dels vells. — I tan que en sou. Fins repapiejeu. En Rovira i Virgili porta desgràcia. Ja veieu si aneu errat de comptes!

G. — Que n'hi ha de tota mena?

En Rossinyol va trobar «El Bon Policia». Pel demés, ni menja capellans, ni menja policies. Són poc agradables de paladar i difícils de pair. I són capaços encara d'ésser ells els qui mengin.

Dedeu. — Van esporgats, per a evitar repeticions.

E. F. Franquesa obliga a dir-nos que heveu fet tard. Tenim altre material del mateix to.

LLEGIU «L'OPINIO»!

Casa Bastida

Passeig de Gràcia, 18
Barcelona

Gran Basar
de Sastreria sistema
Nordamericà

BASTIDA s'engrandeix, i el seu èxit obeeix a 3 raons:

- 1.ª La seva nova fórmula en l'art del vestir.
- 2.ª Tenir el vostre vestit sempre a punt.
- 3.ª La fabricació és venuda directament al comprador.

Actualment
Preus baratíssims
i liquidació de temporada

A fer-li companyia!

Els enemics de la República

Això, no us penseu que sigui el títol d'una novella per entregues. És la literatura delirant de «La Publicitat».

Aquesta gent d'Acció Catalana, sofreixen la més gran desesperació. Heus aquí que havien trobat un cabdill i els surt el senyor Anguera de Sojo, just per empresonar obrers i fer dir misses perquè Déu ens conservi la República, la Guàrdia civil i el Sometent.

Després, varen inflar tant com va ésser possible l'ex-ministre Nicolau. Però l'amic Nicolau, té un mal que no vol soroll. La seva presència a Barcelona, va fer canviar de to a «La Publicitat»; i fins la minoria d'Acció Catalana a l'Assemblea de la Generalitat, va plegar veles i varen deixar al vestuari aquell to agressiu. Desgraciadament, el senyor Bofill i Mates no hi va deixar aquella retòrica d'antic seminarista que ha fet tota la carrera amb «meritissimus en punt». Però el senyor Nicolau, com de costum, se'n va a París i a Grècia cada cop que les circumstàncies ho exigeixen. Ell ja els hi diu que no serveix per la política. Nosaltres, ja ho comprenem també. Però la gent d'Acció Catalana els falta un cabdill i s'agafen allà on poden.

El senyor Nicolau s'ha decidit, i ha abandonat una acta de diputat, feta de trossets com un vestit de Carnestoltes, hi ha deixat l'Acció Catalana abandonada al mig del carrer com una tauleta de nit.

El senyor Bofill i Mates no serveix, perquè segurament seguirà als jesuïtes que van a veure al Papa per dir-li que la «mama» els ha pegat.

El senyor Manuel Brunet, el guarden per inventar afers Bloch amb en Regassol. Aquest, no vol exposar-se més a què el treguin del Palau de la Plaça de la República. Perquè no solament el van expulsar de la Presidència, la gent d'En Macià! Ja ho havien fet els amics d'En Maluquer i Viladot. Sí, senyors! En Regassol, ja va intentar apoderar-se d'aquell lloc estratègic, quan va caure la dictadura de Primo de Rivera i va pujar la d'En Ventosa i Calvell.

En Capdevila? Ja té prou feina a destruir el Teatre Català. Encara que amb el pas que porta, ja hi arribarà aviat.

En Llates i En Planes i altres de

**Reclamem una depuració
veritat pels assassinats
de la Plaça d'Espanya.**

menys categoria, no volen comprometre's massa, perquè «El Bè Negre», òrgan oficial d'Acció Catalana, podria ressentir-se'n.

Publicacions ÀGORA

Aquest
mes
sortirà

Fantasmas

per Benigne Bejarano

Llibre il·lustrat per

“Shum”

304 pàgines

3'60 pessetes

Els queda En Martí Esteve, que no vol ésser altra cosa que cap de la minoria al Parlament. Minoria de noms i de fets. I el senyor Masot, que ha promès no ocupar cap més càrrec públic, fins i quan aquell «bombero» que va estripar una bandera catalana, no tingui un monument a la Plaça de Catalunya.

Heus aquí perquè l'Acció Catalana està en ple deliri.

Heus aquí perquè comet l'equivoc de posar com enemics de la República, els noms d'en Cambó, d'en Ventosa, de Francesc Macià i de Lluís Companys, tots barrejats com si fossin de la mateixa classe en idealitat política i en dignitat ciutadana.

Els amics de la República són

LLIBRERIA ARIEL

Un llibre interessant, emotiu

Perseguint el Sol

del Solitari de la Mar, traduït per Miquel A. Balfà
La vida en plè Occèà, les bel·leses del Tabits son reflectides amb verisme imponderable

ells. Ningú més que ells! Els de l'Acció Catalana que volien sabotjar les eleccions del 12 d'abril. Aquelles eleccions que ells sabien revolucionàries. El poble, però, els va donar un càstig important, com la seva traïció. I el poble, els ho va dir un altre cop al mes de juny. I si teniu un diputat al Parlament, és perquè vàreu aprofitar una acta que ens sobrava a nosaltres.

El poble de Catalunya no us perdonarà mai els insults que heu dirigit sempre a Francesc Macià.

Gent de «La Publicitat» i d'Acció Catalana: Us ocupeu massa de Francesc Macià! Llegiu i comenteu les seves notes, amb l'esperit de gent que pateix del fetge i de l'estómac.

Don Francesc Macià, President de Catalunya, pot dir el que vulgui i vosaltres sou els únics que no podeu dir res. El dia que don Francesc Macià, per defensar Catalunya, torni a ésser el president dels homes del carrer, aquell dia podreu dir quelcom, si us poseu al costat d'ell i de nosaltres, perquè nosaltres hi hem estat sempre.

Us sap greu que Macià defensi l'Estatut amb una justícia social a primer terme! Evidentment, vosaltres el veïeu amb Anguera de Sojo, i amb processons i amb privilegis per tota la vostra gent que durant la Dictadura—pobrets—han fet de panxa-contents. No sou ni com aquell pobre home que s'embriagava de tan trist que estava!

Quan constatareu que la vaga general havia fracassat, tinguéreu una forta decepció. En els vostres grans titulars; en les infàmies que han sortit al vostre diari, contra amics nostres, s'hi llegia una joia mal continguda! S'hi veia el vostre desig: Acusar l'Esquerra Republicana de Catalunya, com s'acusa el «clero» o el manxaire!

Ara, jo podeu continuar a fiscalitzar les notes del President Macià! Ja podeu continuar a donar-vos, per vosaltres sols, el títol d'Amics de la República!

Insulteu, calumnieu els nostres amics. Però feu-ho així com ara, traïdorament, jesuíticament. Del contrari, podrieu rebre el càstig que el poble de Catalunya ja us té preparat, abans que l'hora vostra arribi.

JOSEP FONTBERNAT

Cal preparar-se per reivindicar, si calgués, la dignitat catalana.